

творах іншых паэтаў (А. Івашчанкі “Мая малітва”, “У падвешаным стане” [7, 25; 7, 55], С. Прылуцкага “Памяці сябе”, “11-я заповедзь” [1, 48-49; 1, 24-25] і інш.).

Заклучэнне. Адзначаныя ў артыкуле тэндэнцыі маюць месца ў паэзіі вялікай колькасці сучасных маладых аўтараў. Рэлігійнае дэсакралізуецца, рэлігійныя тэксты зводзяцца да ўзроўню іншых літаратурных твораў, якія істотна па-мастацку пераасэнсоўваюцца, на якія можна спаслацца, якія можна зрабіць тэмай сур’ёзных філасофскіх разважанняў ці асновай для камічных замалёвак.

1. Гужалоўскі, А. Чырвоны аловак: нарысы па гісторыі цензуры ў БССР. У 2 кн. Кн. 1: 1919-1941 гг. / А. А. Гужалоўскі. – Мінск: Рэдакцыя газеты “Звязда”, 2012. – 304 с.
2. Прылуцкі, С. Дзевяносныя forever: вершы / С. Прылуцкі. – Мінск: Медисонт, 2008. – 148 с.
3. Мартысевіч, М. Сарматыя: паэма / М. Мартысевіч. – Мінск: А. М. Янушкевіч, 2018. – 44 с.
4. Адамовіч, А. Дзень паэзіі смерці дзень: вершы, замовы / А. Адамовіч. – Мінск: І. П. Логвінаў, 2014. – 104 с.
5. Мартысевіч, М. Амбулада: вершы свае і чужыя / М. Мартысевіч. — Мінск: Кнігазбор, 2011. – 120 с.
6. Рыжкоў, В. Дзверы, замкнёныя на ключы / В. Рыжкоў. – Мінск: Логвінаў, 2010. – 108 с.
7. Івашчанка, А. Хай так: вершы / А. Івашчанка. – Мінск: Галіяфы, 2013. – 124 с.

АНАМАСТЫЧНЫЯ АДЗІНКІ Ў ЗАГАЛОЎКАХ СМІ Ў СТРУКТУРНА-ТЫПАЛАГІЧНЫМ АСПЕКЦЕ

Лукашова Л.В.

*магістрант ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь
Навуковы кіраўнік – Семянькова Г.К., канд. філал. навук, дацэнт*

Онімы з’яўляюцца важным складнікам загатоўкаў публікацый СМІ. У загатоўках прадстаўлены ўласныя імёны розных разрадаў – антрапонімы, тапонімы, гідронімы, эргонімы, крыптонімы і інш. Найбольш часта анамастычныя адзінкі выкарыстоўваюцца ў загатоўку-факце, загатоўку-паведамленні і загатоўку-цытаце. Відаць, гэта звязана з тым, што менавіта такія загатоўкі лёгка ўспрымаюцца аўдыторыяй: яны разлічаны на шырокае кола чытачоў, не патрабуюць ад іх дадатковых разважанняў і рашэнняў “гадаваломак”. Такія назвы публікацый ўтрымліваюць у сабе дастатковую колькасць інфармацыі для таго, каб чалавек вырашыў, чытаць яму гэты артыкул ці не.

Мэта артыкула – выяўленне асаблівасцяў ужывання анамастычных адзінак у складзе загатоўкаў артыкулаў беларускамоўных сродкаў масавай інфармацыі.

Матэрыял і метады. Матэрыялам паслужыла картатэка, сабраная аўтарам з наступных беларускамоўных інтэрнэт-версій газет: “Наша Ніва”, “Звязда”, “Беларускі партызан”, “Рэгіянальная газета”, а таксама з інфармацыйных інтэрнэт-рэсурсаў “БЕЛ спутнік” і “Белта” за 2017–2018 гг. Выкарыстаны апісальны, тэкстуальна-аналітычны і супастаўляльны метады даследавання.

Вынікі і абмеркаванне. Праведзенае намі даследаванне паказала, што ў складзе загатоўкаў выкарыстоўваюцца розныя па характары і структуры анамастычныя адзінкі. У некаторых загатоўках выкарыстоўваецца толькі ўласнае асабовае імя (афіцыйнае ці неафіцыйнае). Выбар формы імені залежыць ад статусу і сацыяльнага становішча яго носьбіта: “Цётка Іваніха, партрэт Сталіна і курка”; “Як яно – быць ростам 126 см у правінцыяльным горадзе? Гісторыя Галіны”.

У складзе загатоўка вельмі часта выкарыстоўваюцца толькі прозвішчы. Прычына гэтага, відаць, у тым, што такія прозвішчы з’яўляюцца агульнавядомымі, таму няма неабходнасці называць імя ці імя па бацьку чалавека, пра якога ідзе размова: “Пашынян абраны прэм’ер-міністрам Арменіі”; “Следчыя завялі крымінальную справу за парэзаныя колы машын сям’і Статкевіча”; “Пуцін распавёў пра незвычайную якасць Назарбаева”, «Лукашэнка: “Ніякіх стратных і датацыйных праектаў”» і інш. Тое ж самае можна сказаць і пра аднакампанентныя псеўданімы ў складзе загатоўка: «ALEKSEEV: “Good luck на-беларуску – прывітанне”»; «Кніга аднаго верша Купалы “А хто там ідзе?” на 100 мовах выйшла ў Мінску».

Сустрэкаюцца прыклады, калі ў складзе загатоўка прадстаўлены дзве анамастычныя назвы. У такіх загатоўках аўтары выкарыстоўваюць дзве розныя па структуры і характары анамастычныя адзінкі, магчыма, каб назва не выглядала перагружанай. Напрыклад, на першым месцы знаходзіцца толькі прозвішча, а на другім – поўнае найменне: “Вершы Быкава: як пісь-

меннік віншаваў з *Раством Рыгора Барадудзіна*”; “*Трампа назваў адносінны з Кім Чэн Ынам добрымі*”.

Адзначым, што некаторыя разрады анамастычных адзінак прадстаўлены ў загалюках вельмі шырока. Так, напрыклад, з усёй колькасці даследаваных намі онімаў (137 адзінак) антрапонімаў налічваецца 67, што ілюструе іх дастаткова шырокую распаўсюджанасць у складзе назваў публікацый. З іх 36 адзінак належыць антрапанімічным структурам “уласнае асабовое імя + прозвішча”, 21 адзінка – прозвішчам, 3 – уласным асабовым імёнам, 2 – тэонімам, 4 – крыптанімам, 1 – мянушцы.

Заслугоўваюць увагі і тапанімічныя назвы, якіх з усёй колькасці онімаў (137 адзінак) налічваецца 49, пры гэтым 23 тапанімічныя адзінкі адносяцца да макратапонімаў (назвы краін, кантынентаў), 22 – з’яўляюцца назвамі гарадоў, 2 – найменнямі ўнутрыгарадскіх аб’ектаў, 2 – камонімамі (назвы сельскіх паселішчаў), 1 адзінка належыць харонімам (тэрыторыя ў межах раёна горада), 1 – гідронімам.

Заклучэнне. Такім чынам, тапонімы ўжываюцца ў загалюках СМІ дастаткова часта, асабліва агульнавядомыя макратапонімы і ўрбонімы. У даследаваных намі загалюках беларускамоўных выданняў часта сустракаюцца тапонімы *Беларусь* і *Мінск*. Колькасць іх ужыванняў складае 12 і 23 разы адпаведна. Распаўсюджанасць названых онімаў у складзе загалюка цалкам лагічна абумоўлена.

Онiмы ж перыферырных разрадаў (геартонiмы, iдэонiмы, эргонiмы, бiблiёнiмы) характарызуюцца невялікай колькасцю ўжыванняў. Гэта можна патлумачыць наступным: загалюкі з такімі анамастычнымі назвамі зацікавяць вузкае кола чытачоў. Так, напрыклад, загалюкі «*Гурт Vuraj запісвае новы альбом “Lito”*»; «*Гурт :B:N: прадставіў новы сінгл*» будуць зразумелымі і прыцягальнымі толькі для тых, хто цікавіцца сучаснай беларускай музыкай. Тое ж самае можна сказаць і пра загалюкі з выкарыстаннем некаторых iдэонiмаў: «*У апавесці “Ген зямлі” разварочваецца неверагодны сюжэт*».

Такім чынам, прэса імкнецца пазбягаць загалюкаў, якія маюць у сваім складзе якую-небудзь незразумелую анамастычную назву, і тэндэнцыйна выкарыстоўвае агульнавядомыя і актуальныя для пэўнага асяроддзя і часу онiмы, якія не страчваюць сваёй цікавасці і прыцягальнасці незалежна для разнастайнай аўдыторыі.

1. Беларуская антрапанімія: вучэбны дапаможнік / Г.М. Мезенка (наук. рэд.) [і інш.]. – Віцебск: УА “ВДУ імя П.М. Машэрава”, 2009. – 254 с.
2. Белорусская ономастика. Топонимия: учеб. пособие для студентов учреждений высшего образования по филологическим специальностям / А.М. Мезенко [и др.]; под общ. ред. А.М. Мезенко. – Минск: Элайда, 2012. – 260 с.

ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ РОМАНА Л.Е.УЛИЦКОЙ «МЕДЕЯ И ЕЕ ДЕТИ»

Мальшьева К.И.,

*аспірант ВГУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь
Научный руководитель – Муратова Е.Ю., доктор филол. наук, профессор*

На сённяшні дзень паняцце интертекстуальности устойчыво закрэпілася ў рэяде гуманітарных дысцыплін і існуе значыцельнае колькасць публікацый па розным аспектам тэорыі интертекстуальности. Тем не менш, тэорыя і практыка интертекстуальности по-пярэжнэму прывялае б’ольшое вніманне і аб’ясняецца оно задачамі аб’ектыўнай і адекватнай інтэрпрэтацый тэкстаў розных функцыянальных стыляў і жанраў.

Целью нашэго ісследовання яўляецца ізуученне і аналіз асновных інтэртэкстэмаў у романа Л. Уліцкай «*Медея і ёе дэты*».

Матэрыял і мэтэды. Матэрыялам ісследовання яўляюцца інотэкстэвыя ўключэння ў романа Л.Е. Уліцкай «*Медея і ёе дэты*». Пры абработке матэрыяла іспользаваліся абшчэнаучныя мэтэды апісання, аналіза, інтэрпрэтацыі, а такжэ інтэртэкстэуальны аналіз худохэствэннага тэкста.

Рэзултаты і іх абсуджэнне. Прояўленія інтэртэкстэуальности ў літэратурэ былі ізнэстны с давніх врэмен. Худохэствэнныя прызвэдэння не былі самодостаточнымі: они іспользавалі